

بیانات در دیدار روسای دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی / ۱۳۸۵/۰۵/۲۲

ما در کشور به نقشی جامع علمی احتیاج داریم. ما باید بدانیم که برای رسیدن به هدف چشم‌انداز بیست ساله - که نام آن مکرر برده میشود - نقشی جامع علمی ما چیست؟ این را باید ترسیم کنیم. بعد، این نقشه را طبق راهبردهای عملیاتی و برنامه‌ریزیهای زمان‌دار و منظم، مثل یک پازل، بتدریج باید پرو کامل کنیم. این کار انجام نگرفته و ما آن را نیاز داریم؛ و باید انجام بگیرد. این کار با زبندگان و نخبگان و صاحبان اندیشه‌ی کشور در حوزه‌ی دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش و حوزه‌های ذربط عملی است و بایستی تحقق پیدا کند.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی / ۱۳۸۶/۰۲/۲۵

یک مساله، مساله‌ی نقشی حرکت علمی کشور است که من این را در سال گذشته مطرح کردم. البته توقع نمی‌کنم که این کار را دانشگاه فردوسی انجام بدهد، اما توقع می‌کنم که دانشگاه استخوان‌دار ریشه‌دار فردوسی در این کار سهیم بشود؛ روی این فکر کنید. ما برای پیشرفت علم در کشور، به نقشی کلی علمی احتیاج داریم. درباره‌ی چه چیزی می‌خواهیم تحقیق کنیم؟ چه چیزی را می‌خواهیم فرابگیریم؟ چگونه این اجرا علمی پراکنده، به هم متصل می‌شوند؟ در کجا از اتصال اینها، می‌شود برای آینده‌ی کشور و حرکت کشور بهره برد؟ اینها جز با یک نقشی علمی، برای کشور امکان‌پذیر نیست. البته نقشی علمی، نقشی دائمی نیست؛ مدت‌دار و زمان‌دار است. ممکن است در این برهه نقشی علمی یک چیز باشد، ده سال دیگر نقشی علمی بکلی تغییر کند و چیز دیگری باشد؛ لیکن این نقشی علمی لازم است. در این زمینه انتظار دارم دانشگاه شما - چه دانشگاه پزشکی، چه دانشگاه فردوسی - کمک کنند تا این کار در بین اساتید و در بین محققین و در بین دانشمندان و علمای دانشگاهی ما، تبدیل به یک مطالبه‌ی عمومی بشود. این هم یک مساله است.

بیانات در دیدار نخبگان جوان / ۱۳۸۶/۰۶/۱۲

ما باید نقشی جامع علمی کشور را تنظیم کنیم. این را من سال گذشته هم به این مجموعه علمی گفتم، الان هم در شورای عالی انقلاب فرهنگی دارد این کار میشود، اما باید این کار با جدیت هر چه بیشتر بشود. ما باید بدانیم نقشی جامع علمی کشور چیست. کدام علم، به چه اندازه، در کجای این نقشه جا دارد. اینجور نباشد که مثل یک ورزشکاری که فقط روزی بازو کار میکند و بازوهایش میشود اینقدر، در حالیکه پا و سینه و شانه‌اش مثل یک آدم لاغر است، باشیم! این، فایده‌ای ندارد. یک ورزشکار فقط کار سینه بکند، بقیه‌ی اندامهای او هیچ قدرتی نداشته باشد، فایده‌ای ندارد. باید متناسب باشد. بعضی از این جوانان عزیز راجع به علوم انسانی گفتند. ما در بخشی از رشته‌های علوم انسانی، قرن‌ها جلوتر از دنیا هستیم. خیلی جلوتر از کسانی هستیم که امروز در این رشته در دنیا سرآمد به حساب می‌آیند. چرا اینها را دنبال نکنیم؟ در رشته‌های گوناگون علوم انسانی؛ ادبیات، فلسفه، تاریخ، هنر، ما خیلی سابقه داریم. بعضی از علوم انسانی دیگر هم هست که اگرچه از غرب آمده، اما اگر درست دقت کنیم، خمیرمایه‌ی آن که عبارت از عقلانیت و تجربه‌گرایی است، از تفکر و روح ایرانی - اسلامی است. اروپای خرافاتی نمیتوانست زیست‌شناسی و اقتصاد و مدیریت و روانشناسی و جامعه‌شناسی را به این شکل تنظیم کند. این، سوغات تفکر علم‌گرایی و تجربه‌گرایی شرق و عمدتاً ایران اسلامی بود که رفت در آنجا و به این تحول منتهی شد. به هر حال، در این چیزهایی که عقب هستیم، باید خودمان را جلو ببریم و خودمان ابداع کنیم؛ ترجمه نکنیم. ترجمه‌گرایی زیانهای بسیار بزرگی برای ما دارد.

بنابراین، نقشی جامع علمی، چیز لازمی است: جایگاه علوم گوناگون، هرکدام؛ مقدار دانشجو، نوع دانشجو، جنس دانشجویان - دختر، پسر - مناطق گوناگون؛ اینها باید روشن بشود؛ ما بدانیم چه‌کار می‌خواهیم بکنیم. این کارها البته شروع شده، لکن باید جدیت بکنید دنبال بشود.

مسئله‌ی کاربردی کردن تحقیقات و اختراعات - که اتفاقاً بعضی از جوانها گفتند - جزو چیزهایی است که من رویش تکیه دارم. ما ممکن است یک تحقیقاتی بکنیم، در یک پروژه تبلیغاتی به جاهای خوبی هم محقق ما برسد؛ اما این در وضع کشور، در جهت رشد و توسعه‌ی کشور نقشی نداشته باشد؛ یعنی نتواند به ثروت ملی تبدیل شود. ما باید علم‌مان را بتوانیم به ثروت ملی تبدیل کنیم. این، تلاش لازم دارد، برنامه‌ریزی لازم دارد. آن وقت یک نکته‌ی در کنار این هست - که باز در همان نقشی جامع علمی قرار می‌گیرد - که ما باید زنجیره‌ی علم و فناوری را تکمیل کنیم، که گاهی یک جاهانی از این زنجیره قطع شده است، تا یک خط تولید واقعی درست بشود و علم بتواند از همه‌ی جهات به اهداف خودش برسد.

بیانات در دیدار اساتید و روسای دانشگاه‌ها / ۱۳۸۶/۰۷/۰۹

یک نکته در مورد نقشی جامع علمی است. من اینجا یادداشت کرده بودم که این را ذکر بکنم، خوشبختانه دیدم سه چهار نفر از سخنرانان امروز در ضمن بیاناتشان به همین مسئله نقشی جامع علمی اشاره کردند، یک توضیحی هم آقای دکتر لاریجانی دادند که حکایت میکند از اینکه تلاشهایی در جریان هست برای اینکه این نقشی جامع علمی فراهم بشود و ارائه بشود و به عنوان دستورالعمل برای برنامه‌ریزیهای علمی آینده قرار بگیرد. این مزده‌ی خوبی است؛ لیکن من تا قبل از اینکه این را از ایشان بشنوم، چنین اطلاعی نداشتم و ندارم. من میدانم در شورای عالی انقلاب فرهنگی دارد این کار میشود؛ یعنی در یک کمیته‌هایی مطرح است؛ لیکن آنچه که توقع هست، آنچه که به نظر ما بایسته است که انجام بگیرد، او این نیست که این کار تاخیر بیفتد و طول بکشد؛ یک سال، دو سال بنشینیم تا بالاخره یک نقشی جامع علمی فراهم کنیم؛ نه، این را فرزنانگان، نخبگان، برجستگان، به ابتکار شورای عالی انقلاب فرهنگی باید بنشینند تمام کنند و یک چیز پخته و کاملی از آب در بیاورند تا بر اساس آن بشود برنامه‌ریزی علمی برای دانشگاه‌ها و برای آینده‌ی کشور کرد. من همین‌جا این را هم به وزرای محترم، هم به مسئولان محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی که در اینجا تشریف دارند، توصیه میکنم که این مسئله دنبال شود.

ما اگر بخواهیم سند چشم‌انداز تحقق پیدا کند و آن مرجعیت علمی که برای کشور پیش‌بینی شده، به وجود بیاید و عملی بشود، ناچاریم که این کارها را انجام بدهیم، که مهمترینش تهیه نقشی جامع علمی است. این یعنی یک گام مهم، یک دروازه‌ی مهم به سوی اجرایی کردن اهداف و شعارهایی است که مطرح شده و امروز بحمدالله در محیطهای علمی به صورت یک گفتمان در آمده است.

بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت / ۱۳۸۷/۰۹/۲۲

یقیناً قبل از انقلاب - قبل از اینکه این حرکت و شوق در مردم به وجود بیاید؛ این احساس دلیری در مقابل موانع در مردم ما به وجود بیاید - اگر می‌گفتند که کشور ما خواهد توانست به این نقطه از دانش‌های گوناگون برسد، کسی باور نمی‌کرد. آن روزی که برای یک بیماری معمولی که امروز توی بیمارستان‌های درجه‌ی سه و چهار در شهرستان‌های دور ما به راحتی آن را علاج می‌کنند، افراد ناچار بودند به کشورهای خارج بروند، پول‌های زیادی بدهند، منت زیادی را بکشند - این مال خیلی قدیم نیست، مال همین پیش از انقلاب است - با این وضعی که امروز ما داریم در دانش‌های گوناگون و در بخش‌های مختلف، یقیناً یک روزی به نظر خیلی‌ها دست‌نیافتنی بود؛ اما ملت ما به او دست یافت، جوان‌های ما به او دست یافتند. همین مسئله‌ی هسته‌ای از این قبیل است، مسائل گوناگون در بخش‌های علمی از این قبیل است. بنابراین، اینی هم که یک روزی کشور ما و ملت ما کاروان دانش را آن‌چنان پیش ببرد که بتواند در دنیا مرجع علمی باشد، چیز ممکن است. البته مقدماتی دارد، که این مقدمات بایستی طی شود و این مقدمات شروع هم شده. یکی از این مقدمات، همین خودآگاهی ماست که احساس کنیم که

«باید» و احساس کنیم که «می‌توانیم». یکی دیگر از مقدمات، تهیه نقشه‌ی علمی جامع کشور است که کشور از لحاظ تحصیل علم و طلب علوم مختلف دچار سردرگمی نباشد. این کار خوشبختانه انجام گرفته. همین دوستان و محققین و برجستگان، برخاسته‌ی از دانشگاه‌ها و از این دانشگاه، توانسته‌اند نقشه‌ی جامع علمی را تهیه و فراهم کنند، که در شرف نهایی شدن است و این یک گام بسیار بلند در راه پیشرفت علم در کشور است. البته بعد از آنکه نقشه‌ی جامع علمی تهیه و فراهم شد، کارهای دیگری هم بایستی انجام بگیرد؛ از جمله: ایجاد نظام مهندسی این نقشه، تبدیل نقشه‌ی جامع علمی به صدها پروژه‌ی علمی، و سپردن این پروژه‌ها به پیمانکاران امینی که عبارتند از همین دانشگاه‌ها و اساتید و مراکز تحقیقاتی دانشگاه‌ها. بعد، ایجاد شبکه‌ی نظارت بر این پیشرفت علمی؛ حسن اجرا. و درگیر کردن استاد، دانشجو، محقق - که حالا دانشجویان پرسیدند در زمینه‌ی پیشرفت علمی، تکلیف ما چیست - این‌ها حتما باید در این طرح مهندسی نقشه‌ی جامع علمی دیده شود. هر تک تک دانشجو می‌تواند نقش ایفا کند؛ هر مرکزی از مراکز تحقیقاتی، هر کارگاه آموزشی می‌تواند نقش ایفا کند و اساتید هم می‌توانند. بنابراین یک کار چند ساله است. این کار چند ساله با شدت، با حدت، با پیگیری تمام، با امید بایستی دنبال شود و ان‌شاءالله به نتایجی خواهد رسید. یقیناً روزی خواهد رسید که شما ببینید مرجعیت علمی یافتن دانشگاه‌های ایران و دانشمندان ایران چیز دور از دسترس نیست؛ خیلی نزدیک به شماست. شما جوان‌ها یقیناً این را خواهید دید؛ من تردید ندارم.

ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه / ۱۳۸۷/۱۰/۲۱

تکمیل و اجرای نقشه جامع علمی کشور.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها / ۱۳۸۸/۰۶/۰۸

از دوستان مسئولی که اینجا تشریف دارند - دوستان شورای عالی انقلاب فرهنگی، دبیرخانه، آقای دکتر مخبر و بقیه دوستان؛ دوستان معاونت علمی، آقای دکتر واعظزاده و همچنین دوستانی که در وزارت‌ها هستند یا برادرانی که از مجلس اینجا هستند - خواهش میکنم این توصیه‌هایی را که این چند نفر برادران یا خواهران در زمینه مسائل دانشگاه یا پژوهش و این ردیف مسائل، بیان کردند، این‌ها را یادداشت کنید، تعقیب کنید، روی آنها تامل کنید. عرض نمیکنیم که بگوئیم مسائلی که امروز مطرح شد، تا حالا رسیدگی نشده یا اینها بار اولی است که مطرح میشود. نه، معلوم است. نقشه‌ی جامع علمی که چند نفر از دوستان اینجا گفتند، چند سال است مطرح شده، در معاونت علمی بررسی شده، به شورای عالی انقلاب فرهنگی آمده. البته هنوز چیز مصوبی در اختیار مسئولین قرار نگرفته؛ فقط بحث شده. یا طرح جامع فرهنگی مثلاً فرض کنید، که بحث شد. اینها مسائلی است که مطرح شده است، گفته شده است. لیکن وقتی ما می‌بینیم استادی، دانشمندی، صاحب فنی، از این مسائل به عنوان نیاز روز نام میبرد و یاد میکند، این نشانه‌ی این است که آن کاری که ما کردیم، هنوز در مرحله‌ی کاربرد و میدان عمل حضور ندارد. یعنی کار ما هنوز تمام نیست. به این نکته دوستان مسئول باید توجه کنند. تصمیم گرفتیم، حرف زدیم، گفتیم؛ اما کاری که باید بشود، انجام نگرفته. فرض بفرمائید وقتی ما می‌بینیم اساتیدی می‌آیند راجع به نقشه‌ی جامع علمی کشور ابراز سوال میکنند یا چیزهایی را میگویند که نشانه‌ی عدم دسترس بودن یک نقشه‌ی جامع علمی است، نداشتن نقشه‌ی جامع علمی است، پس پیداست که ما همه‌ی تلاشی که در باب نقشه‌ی جامع علمی تا حالا کردیم، تلاسهایی بوده که نیمه‌کاره است. خوب، چون چند سال هم گذشته - سه سال است که این قضیه مطرح شده - در عین حال هنوز هیچ چیزی در اختیار دستگاه‌های ذربط نیست. دانشمندان کشور نقشه‌ی جامع علمی کشور را نمیدانند. پیداست که ما باید کار را سریعتر کنیم، دنبالگیری کنیم، جدیتر به این مسئله بپردازیم.

اگر این آقایان در اینجا اشاره هم نمی‌کردند به نبود نقشه‌ی جامع علمی کشور، یک نگاه به برنامه‌ی کلی علمی در دانشگاه‌ها، نشان دهنده‌ی نداشتن نقشه‌ی جامع علمی است. آن طوری که در گزارش‌ها من به دست می‌آورم و افراد آگاه و خیره و دانشگاهی و مسئول به ما اطلاع میدهند، تقسیم توان در برنامه‌ریزی رشته‌های گوناگون علمی، یک تقسیم عادلانه و صحیح و منطبق با نیاز کشور نیست. یک جاهایی ما رشته‌های چشمگیری داریم، یک جاهایی اصلاً حرکتی مشاهده نمیشود؛ این غلط است. این ناشی از نبود نقشه‌ی جامع علمی است. درست است که در هر رشته‌ای ما پیشرفت بکنیم، مغتنم است و برای کشور ما که سالهای متمادی، ده‌ها سال در دوران حاکمیت طواغیت، از کاروان علمی بشر عقب مانده است، هر جایی دستمان به هر چیزی از ثمرات علم و پیشرفتهای علمی بند شد، مغتنم است؛ در این تردید نیست؛ اما اگر می‌خواهیم کشور رتبه‌ی علمی به معنای واقعی کلمه پیدا کند و علم در کشور نهادینه بشود، ما بایستی در رشته‌های گوناگون علمی - چه در آموزش، چه در پژوهش - توازن و تعادل صحیح و واقعی و عادلانه‌ای ایجاد بکنیم؛ این جزو نیازهای ماست.

بیانات در دیدار دانشجویان در یازدهمین روز ماه رمضان / ۱۳۸۹/۰۵/۲۱

اینکه گفتند نقشه‌ی جامع علمی‌ای تهیه شده که با نقشه‌ی موجود تفاوت دارد، من استقبال میکنم؛ حتماً این را به دست ما برسانند. دفتر ارتباط مردمی ما ان‌شاءالله نام این آقا را یادداشت کند و از ایشان بگیرد.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها / ۱۳۸۹/۰۶/۱۲

من توصیه‌های زیادی داشتم؛ نکات متعددی اینجا یادداشت کردم - که در واقع یک دفترچه است - منتها چون وقت نیست، فقط دو تا نکته‌اش را عرض میکنم. یکی همین مسئله‌ی نقشه‌ی علمی است. نقشه‌ی جامع علمی کشور - آنطور که به من گزارش دادند - خوشبختانه کارهای نهایی‌اش انجام گرفته و نزدیک به تصویب نهایی و ابلاغ است. اگر چنانچه این نقشه‌ی جامع علمی در اختیار همه‌ی ما در دانشگاه‌ها قرار بگیرد، آن وقت روی این باید کار کرد. همه باید ملتزم و پایبند باشند. اولاً نقشه‌ی جامع علمی احتیاج دارد به یک برنامه‌ی اجرایی. بایستی مسئولین دستگاه‌های دولتی بنشینند برنامه‌ای را طراحی کنند تا این نقشه‌ی جامع علمی بتواند عملیاتی و پیاده شود و تحقق پیدا کند. به قول یکی از آقایان، فقط این نباشد که ما علم را تولید کنیم، بعد منتشرش نکنیم، بگذاریم کنار، از آن استفاده نکنیم؛ باید از این استفاده کنیم. ثانیاً نقشه‌ی جامع علمی بایستی زنده و پویا و به‌روز باشد. ما نمی‌خواهیم یک چیزی برای سالیان متمادی درست کنیم؛ این مال امروز است. ای بسا تا سه سال دیگر، پنج سال دیگر وضعیت به گونه‌ای بشود که مجبور شویم بخشی از این نقشه را جابه‌جا کنیم؛ باید بکنیم. نقشه باید زنده و پویا و به‌روز باشد؛ یک عده‌ای باید مراقب این معنا باشند. ثالثاً برنامه‌های پنج‌ساله‌ی توسعه در زمینه‌ی آنچه که مربوط به دانش و آموزش عالی است، باید دقیقاً بر طبق نقشه‌ی جامع علمی طراحی و برنامه‌ریزی شود. برنامه‌های توسعه بایستی از نقشه‌ی جامع علمی در این بخش خاص تبعیت کند. همچنین سازوکار قوی هم برای نظارت وجود داشته باشد؛ که این را هم دوستان گفتند.

بیانات در دیدار نخبگان جوان / ۱۳۸۹/۰۷/۱۲

حمایت از نخبگان چگونه است؟ این را من در همین بیاناتی که دوستان هم کردند، مشاهده میکنم. به نظر من مهمترین حمایت برای نخبگان این است که زمینه‌ی کار و مقدمات کار برای آنها فراهم شود. ذهن نخبه و مغز نخبه به دنبال کار، ژرف‌نگری، تولید، خلق، گشودن بابهای جدید و رفتن راه‌های نو است. امکانات سخت‌افزاری باید برای اینها فراهم شود. در مواردی، هم امکانات سخت‌افزاری، هم امکانات نرم‌افزاری باید فراهم شود تا نخبه بتواند کار و تلاش کند. البته این تلاش باید در جهت نیازهای کشور باشد. آنطور که به من گزارش کردند، نقشه‌ی جامع علمی، بخش مهمی از این نیازها را کاملاً رعایت کرده و در این نقشه‌ی جامع دیده شده. البته من هنوز گزارش نهایی‌ای از نقشه‌ی جامع ندارم؛ دوستان با جدیت دنبال کار هستند. نظرات گوناگونی هم هست. من همین جا تشکر کنم از بعضی از جوانهای عزیز که توی دیدار ماه رمضان به ما گفتند که ما نقشه‌ی جامع علمی را خودمان مستقل از مجموعه‌ی مسئول فراهم کردیم. من گفتم بیاورید؛ آوردند.

گفتم یک خلاصه‌ای تهیه بشود که من بتوانم آن خلاصه را ببینم. آن خلاصه را هم تهیه کردند و آوردند. البته ما مجموعه را برای دبیرخانه‌ی شورای عالی انقلاب فرهنگی فرستادیم که آنجا رسیدگی کنند، اما آن خلاصه را خود من هم باید ببینم؛ که هنوز فرصت و توفیق پیدا نکرده‌ام نگاه کنم. این اهتمام را، این بلندپروازی را در جوانها من می‌پسندم. چند تا جوان دور هم می‌نشینند، می‌گویند آقا ما نقشه‌ی جامع علمی کشور را با نگاه خودمان می‌خواهیم فراهم کنیم. البته قول نمیدهیم که حتماً آن نقشه‌ی جامع پاسخگوی نیاز ما به یک نقشه‌ی جامع باشد - ممکن است اطلاعاتشان محدود باشد - اما این گستاخی، این بلندپروازی، این همت، این اعتماد به نفس برای ما خیلی مطلوب و جذاب است.

بیانات در اجتماع بزرگ مردم قم / ۱۳۸۹/۰۷/۲۷

نکته‌ی بعدی که برای فهرست کارهای لازم امروز ما بایستی مورد توجه قرار بگیرد، مسئله‌ی پیشرفت علم و حرکت در جهت نقشه‌ی جامع علمی کشور است؛ همین کاری که پنج شش سال است بحمدالله حرکت بهتری پیدا کرده است، پیشرفتهای خوبی انجام گرفته است. بایستی بیشتر تلاش کرد. ان‌شاءالله این حرکت، شتابنده‌تر شود. لازم است حرکت شتابنده‌ی دیگری در داخل حوزه‌های علمیه انجام بگیرد؛ که در این باره ان‌شاءالله با دوستان و برادران و خواهران عضو حوزه‌ی علمیه صحبت خواهیم کرد.

بیانات در دیدار جمعی از معلمان سراسر کشور / ۱۳۹۰/۰۲/۱۲

همه‌ی این مطالبی که وزیر محترم گفتند، کارهای خوبی است - البته در یک حد نیست؛ بعضی کارهای مهم و درجه‌ی یک و اساسی است. بعضی هم کارهای فرعی است - اینها باید انجام بگیرد؛ منتها جهت را مشخص کنید، بدانید چه کار می‌خواهیم بکنیم. نقشه‌ی جامع برای تحول، در دستمان باشد. بر اساس این نقشه‌ی جامع، اجزای گوناگون را، یکی زودتر، یکی دیرتر، به وجود می‌آوریم. شما در ذهنتان طرح یک ساختمان کامل جامع زیبا مستحکم را در یک زمین بزرگ و در جای مناسب میریزید؛ میدانید چه کار می‌خواهید بکنید. حالا از یک گوشه‌ای شروع میکنید. گاهی یک جزئی از ساختمان را این طرف، گاهی یک جز دیگر را آن طرف می‌سازید. آدمی که نگاه میکند، ممکن است نفهمد چه چیزی در خواهد آمد؛ اما شما که نقشه در ذهنتان هست، میدانید چه کار دارید میکنید. هر جزئی، تأمین‌کننده‌ی بخشی از آن نقشه‌ی جامع است. این وقتی است که نقشه‌ی جامع داشته باشید. اگر نقشه‌ی جامع وجود نداشت، اگر در این تحول، نگاه کلان وجود نداشته باشد، کارها ممکن است متناقض از آب در بیاید؛ تکراری باشد، زائد باشد، کمبودهای بزرگی به وجود بیاید. پس نگاه کلان و نقشه‌ی جامع، شرط اول است.

یکی از چیزهایی که در این نقشه‌ی جامع حتماً باید رعایت شود، مسئله‌ی معلم است. البته در مورد کتابهای درسی کارهای خوبی انجام گرفته - در جریان برخی از کارهای خوبی که در کتابهای درسی انجام گرفته، قرار داریم؛ البته کارهایی هم باید انجام بگیرد، که ان‌شاءالله انجام میگیرد - لیکن کتاب را معلم درس خواهد داد. اگر معلم، دانا، دلسوز، اهل فکر و اهل ابتکار بود، چنانچه آن کتاب ناقص هم باشد، او مطلب را تکمیل میکند. اگر معلم، ناتوان، ناامید، بی‌انگیزه و بی‌حوصله بود و برای از سر واکردن تدریس کرد، آن وقت اگر کتاب خوب هم باشد، معلوم نیست چیز درستی گیر دانش‌آموز بیاید. پس معلم مهم است. محور، معلم است.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها / ۱۳۹۱/۰۵/۲۳

توصیه‌ی آخر - چون دیگر ظاهراً وقت هم خیلی گذشته - توصیه به نظام ملی نوآوری است. الان اینجا یک خلایبی وجود دارد - و همین خلا موجب شده نقشه‌ی جامع علمی هم آنچنان که باید و شاید عملیاتی نشود - و آن عبارت است از همین خلا نظام ملی نوآوری، که عبارت است از یک شبکه‌ای از فعالیتها، تعاملهای زنجیره‌ای، در سطوحهای کلان و میانی و خرد، بین دستگاه‌های علمی کشور؛ چه در درون محیط علمی، چه بیرون محیط علمی. یک تعامل اینچینی باید به وجود بیاید، که این به عنوان نظام ملی نوآوری شناخته شود؛ کارش هم عبارت است از این که جریان دانش و نوآوری را مدیریت کند، رصد کند، ارزیابی کند، هدایت کند. این امروز یک چیز لازمی است و به نظر من مسئولان و مدیران باید به این مسئله فکر کنند.

بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در هفتمین همایش ملی نخبگان جوان / ۱۳۹۲/۰۷/۱۷

برخی از نکات هم دوستان گفتند که توضیح لازم دارد، یعنی برای من نکته روشن نشد. حالا مثلاً یکی از دوستان اشاره کردند که نقشه‌ی دانش تهیه بشود؛ من نفهمیدم که آیا غیر از نقشه‌ی جامع علمی - که مدتها روی آن کار شده و سند آن تهیه شده و ابلاغ شده - چیز دیگری مورد نظر است؟ که اگر این است، خوب باید توضیح بدهند.

بیانات در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی / ۱۳۹۲/۰۹/۱۹

مصوبات اینجا بایستی اجرا بشود؛ حالاً سازوکاری برای ضمانت اجرا تدوین میکنید، فبهاونعمه؛ اگر فرض کنیم که یک سازوکار خاصی هم برای ضمانت اجرای مصوبات اینجا تدوین نمیشود، خود حضور رئیس جمهور و رئیس قوه‌ی مقننه برای قانون‌گذاری - آنجایی که احتیاج به قانون‌گذاری است - و وزرای محترم و مسئولان دستگاه‌های ذربط، باید به معنای ضمانت اجرا باشد؛ یعنی وقتی که فرض بفرمایید نقشه‌ی جامع علمی - که واقعا یکی از کارهای بزرگ شورا تدوین این سند نقشه‌ی جامع علمی کشور بود که کار بسیار خوبی شد و سازوکار اجرایی خوبی هم برای آن تدوین شد که این جزو کارها است - تدوین میشود، دستگاه‌های اجرایی هر کدام به سهم خودشان بایستی اهتمام داشته باشند به اینکه این انجام بگیرد؛ یا مثلاً فرض کنید سند مهندسی فرهنگی - که شنیدم کار آن نزدیک به اتمام [است] یا اتمام پیدا کرده - [که] باید برای آن هم سازوکار اجرایی حتماً تهیه بشود که تحقق پیدا کند؛ یا سند دانشگاه اسلامی؛ یا سند تحول بنیادی آموزش و پرورش که وزیر محترم آموزش و پرورش خود را متعهد بدانند که این را عملی کنند و اجرایی کنند؛ یا سند راهبردی نخبگان کشور - که در آن جلسه خود بنده هم شرکت کردم که سند بسیار مهمی است - که این مسئله را خوب معاونت محترم رئیس جمهور بایستی تعقیب کنند؛ و خلاصه باید خود اعضا و دستگاه‌های فرهنگی قبول کنند و باور داشته باشند که ما این جایگاه را به‌عنوان یک قرارگاه مرکزی [قرار دادیم].

ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» / ۱۳۹۲/۱۱/۲۹

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف پذیر، فرصت ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

...

۲ - پیشتازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقا جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها / ۱۳۹۳/۰۴/۱۱

نقشه‌ی جامع علمی بحمدالله تصویب شد؛ آن‌طور که به من گزارش کردند، مورد استقبال هم قرار گرفته است. چندین سند علمی بر اساس نقشه‌ی جامع علمی تهیه شده، تنظیم شده، ابلاغ شده، و چندین سند علمی دیگر در حال تدوین است؛ و به ما گفته شد که بعضی از مسئولین بخشهای علمی از مجموعه‌ای که اجرای نقشه‌ی جامع علمی را به‌عهده دارند، درخواست تدوین سند علمی میکنند برای بخشهای خودشان. خوب، این اتفاق افتاده است؛ این یک اتفاق مهم و

کارسازی در کشور بوده است. آنچه مکمل این کار می‌تواند بشود، این است که برای دانشگاه‌های گوناگون کشور بر اساس مزیتها، مسئولیت و سهم نسبت به مجموعه‌ی نقشه‌ی جامع علمی تعیین بشود؛ دانشگاه‌های معتبر کشور، دانشگاه‌های مختلف کشور، سهم خودشان را در مجموعه‌ی این سند بزرگ چشم‌انداز علمی کشور بدانند و در آن بخشهای ویژه‌ی مربوط به خودشان کار کنند؛ یعنی در مجموع یک جدولی به‌وجود بیاید که هر دانشگاهی سهم خودش را در پر کردن این جدول بداند و تشخیص بدهد. میتوان براساس مزیتها و استعدادها، دانشگاه‌ها را تقسیم کرد و سهم هر دانشگاهی را به‌عهده‌ی آن دانشگاه گذاشت.

ابلاغ سیاست‌های کلی «علم و فناوری» / ۱۳۹۳/۰۶/۲۹

بسم الله الرحمن الرحيم

سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)

...

۲- بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور به منظور دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز و شکوفایی علمی با تأکید بر:
۱-۲- مدیریت دانش و پژوهش و انسجام بخشی در سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت راهبردی در حوزه علم و فناوری و ارتقا مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور با توجه به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان.

ابلاغ سیاست‌های کلی «علم و فناوری» / ۱۳۹۳/۰۶/۲۹

بسم الله الرحمن الرحيم

سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)

...

۵- ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش‌ها با تأکید بر:

...

۴-۵- تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشه جامع علمی کشور و نیازهای تولید و اشتغال.

حکم آغاز دوره‌ی جدید شورای عالی انقلاب فرهنگی / ۱۳۹۳/۰۷/۲۶

پیگیری جدی پیشرفت و شتاب حرکت علمی و فناوری کشور یکی از اساسی‌ترین اولویت‌های کشور است که شورای عالی انقلاب فرهنگی در آن نقش جدی دارد. بحمدالله با تصویب و ابلاغ نقشه جامع علمی کشور، حوزه علم و فناوری نقشه راه خود را یافته، ستاد راهبری نقشه جامع علمی تشکیل شده؛ و حرکت در آن مسیر آغاز گردید و تاکنون آثار و دستاوردهای خوبی هم در پی داشته است، لازم است این مسیر با جدیت و اهتمام بیشتری بویژه از سوی مسئولان در قوای سه‌گانه و خصوصاً دولت محترم دنبال شود. شتاب رشد علمی کشور نباید به هیچ بهانه‌ای حتی اندکی کاهش یابد، بلکه باید روز به روز بر آن افزوده شود و شورا نیز نقش خود را در نظارت و پایش و راهبری آن بطور جدی و فعال ایفا نماید.

بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در هشتمین همایش ملی نخبگان جوان / ۱۳۹۳/۰۷/۳۰

این نقشه‌ی جامع علمی - که بحمدالله تدوین شد و منتشر شد - میتواند تکلیف دستگاه‌های مختلف را معین کند. ما بایستی در مجموعه‌ی دانشگاه‌های کشور یک زنجیره‌ی کامل علمی را شاهد باشیم؛ به معنای واقعی، یک شبکه‌ی عظیم تولید علم در همه‌ی ابعاد و در همه‌ی بخشهای مورد نیاز، و همه هم‌افزا و مکمل یکدیگر.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها / ۱۳۹۳/۰۴/۱۳

نکته‌ی بعدی مسئله‌ی نقشه‌ی جامع علمی است؛ خب، نقشه‌ی جامع علمی با زحمت و تلاش دوستان تکمیل شد و به جایی رسید و یک سند کامل خوب تهیه شد برای کشور که خیلی مغتنم است. آن کسانی هم که صاحب‌نظر هستند، بعد از اینکه نقشه‌ی جامع علمی کشور تهیه شد -آن‌طور که به بنده گزارش دادند و منتقل شد- تأیید کردند؛ یعنی اینکه یک اشکال عمده‌ای، یک اشکال بزرگی بر این چیزی که در شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه شده، وارد باشند، نه؛ چنین چیزی وجود نداشته؛ یعنی مورد تأیید قرار گرفته است؛ منتها این نقشه‌ی جامع علمی باید عملیاتی بشود که قدم اولش هم گفت‌مان‌سازی است. می‌شنوم من که دوستانی که به شهرستان‌ها مسافرت میکنند، در دانشگاه‌های کشور حضور پیدا میکنند، می‌گویند بسیاری از اساتید -چه برسد به دانشجویان- و حتی مدیران، درست اطلاعی از نقشه‌ی جامع علمی کشور ندارند. حالا یکی از دوستان اینجا گفتند که خیلی‌ها از اقتصاد مقاومتی که شما می‌گویید، اطلاع ندارند؛ بله، این یکی از ضعفهای کار ما است. ما اگر میخواهیم یک خواسته‌ای تحقق پیدا کند، قدم اول این است که این خواسته را به‌صورت یک گفت‌مان پذیرفته‌شده دربیوریم؛ مسئله‌ی علم از همین قبیل بود که یک گفت‌مان شد و به‌طور طبیعی وارد جریان عملی شد، عملیاتی شد و به‌صورت یک جریان درآمد؛ این [مسئله] هم همین‌جور است. مسائل مربوط به نقشه‌ی جامع علمی کشور باید تبدیل بشود به یک گفت‌مان و به‌صورت جدی اجرا بشود

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه ها / ۱۳۹۳/۰۴/۱۳

از مسائل جنبی این هم یک نکته‌ی مهم دیگر است و آن عبارت است از سند آمایش آموزش عالی. اینکه یکی از دوستان اشاره کردند که «اگر همه‌ی چیزهایی که مورد نظرمان است اولویتهای ما باشند، معنایش این است که اصلاً اولویتی نداریم»، این حرف درست و حرف متین است. اینکه گفتند «ما در چند رشته‌ی صنعتی مشخصاً بگوییم در این رشته‌ها میخواهیم پیشرفت بکنیم و روی آنها سرمایه‌گذاری انسانی و مالی و همت و توانایی‌های گوناگون بکنیم»، این کاملاً حرف درستی است. بنده یک وقتی در مورد ورزش این مطلب را گفتم؛ گفتم ما در دو سه رشته‌ی ورزشی میتوانیم در دنیا یا اول باشیم یا دوم؛ خیلی خب، برویم سراغ اینها؛ در بعضی از رشته‌های ورزشی نه، ما امید اول و دوم شدن نداریم؛ منظورم در ورزشهای قهرمانی و در مسابقات جهانی است. اتفاقاً همین کار را هم کردند؛ یعنی یک مقداری در این زمینه‌ها قدم برداشتند و مفید و موثر هم بوده؛ در این زمینه هم همین‌جور است. نگاه کنیم ببینیم کدام رشته‌ی علمی، در کدام دانشگاه و در کدام منطقه‌ی کشور دارای اولویت است؛ آمایش علمی سرزمینی کشور به این معنا است. ما در کدام دانشگاه‌ها بایستی چه رشته‌هایی را دنبال بکنیم و روی آن سرمایه‌گذاری کنیم و از آنها پاسخ بخواهیم و مطالبه کنیم. این هم یک مسئله است که بایستی این سند تکمیل بشود و عملیاتی بشود و کار بشود.

بیانات در دیدار روسای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری / ۱۳۹۳/۰۸/۳۰

مسئله‌ی دیگر، مسئله‌ی نقشه‌ی جامع علمی است. خب، نقشه‌ی جامع علمی بالاخره بعد از فرازونشیب‌های زیاد، تصویب شد و ابلاغ شد و عمل شد؛ منتها این نقشه‌ی جامع علمی را باید در اجزای مهم، اجزائی کنیم. این جزو همان چیزهایی است که شما تا در میدان نروید و ملاحظه‌ی میدانی نکنید، نمیتوانید تشخیص بدهید که چقدر نقشه‌ی جامع علمی عمل شد. چه رشته‌هایی اولویت دارند؟ چه تعداد دانشجو برای رشته‌های مورد اولویت لازمند و برای رشته‌هایی که اولویت ندارند لازم است؟ همه‌ی اینها را باید نقشه‌ی [جامع] علمی برای ما معین کند. در کدام مناطق از کشور، چه رشته‌هایی بایستی مورد توجه قرار بگیرند براساس نیازها؟ خب، این طبعاً آمایش سرزمینی وزارت علوم را لازم دارد؛ وزارت علوم باید آمایش سرزمینی‌ای را داشته باشد برای خودش تا بداند که در کجا،

دانشگاه چه چیزی لازم دارد. دوستان، آقایان وزیران محترم که گزارش دادند، راجع به ماموریت‌محور کردن دانشگاه‌ها بحث کردند؛ این بسیار فکر خوبی است؛ این را من تأکید میکنم که حتما این کار انجام بگیرد؛ منتها این کار مقدمات دارد. چه‌جوری میشود ماموریت‌محور کرد یک دانشگاه را در فلان شهرستان دور یا نزدیک، یا فلان مرکز استان؟ اینها چیزهایی است که جزئیاتش را نقشه‌ی علمی به ما بایستی بیان بکند.

بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها / ۱۳۹۵/۰۳/۲۹

مسئله‌ی نقشه‌ی جامع علمی هم مسئله‌ی بعدی است. البته تهیه‌ی این نقشه‌ی جامع چیز خوبی بود، منتها هم باید تبیین بشود برای همه‌ی دانشگاه‌ها، هم باید تبدیل بشود به برنامه.

دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت با رهبر انقلاب / ۱۳۹۶/۰۶/۰۴

رهبر انقلاب اسلامی در ادامه، توصیه‌هایی خطاب به رئیس‌جمهور و اعضای دولت دوازدهم بیان کردند که «داشتن نیت الهی برای خدمت به مردم به‌عنوان بندگان خدا و حل مشکلات آنها»، و «انس با قرآن و دعا» اولین توصیه‌ی ایشان بود.

«در نظر گرفتن کارآمدی، تدین، انقلابی بودن، پرکاری و جهادی عمل کردن در انتخاب همکاران و مدیران زیرمجموعه» هشتمین توصیه‌ی رهبر انقلاب اسلامی بود و در همین خصوص گفتند: اگر همکاران و مدیران شما افرادی با این خصوصیات نباشند، اهداف و مقاصد به سرانجام نخواهد رسید همان‌گونه که طرح تحول آموزش و پرورش و نقشه‌ی جامع علمی کشور به‌رغم زحماتی که برای آن کشیده شد، آن‌گونه که باید، به نتیجه نرسیده است.

بیانات در دیدار جمعی از استادان، نخبگان و پژوهشگران دانشگاه‌ها / ۱۳۹۷/۰۳/۲۰

مسئله‌ی بعدی که در دانشگاه مورد توجه قرار میگیرد، تحقق نقشه‌ی جامع علمی کشور است. خب، بخشی از نقشه‌ی جامع علمی تحقق پیدا کرده، اما همه‌ی آن تحقق پیدا نکرده. یکی از مشکلات که من اتفاقاً در گذشته هم در همین جلسه مطرح کردم، این است که خیلی از بدنه‌ی دانشگاهی ما نقشه‌ی جامع علمی کشور را نخوانده‌اند و اصلاً اطلاع ندارند. این‌همه روی نقشه‌ی جامع علمی کشور کار شده، این‌همه دانشمند، متخصص، کارشناس علمی و دانشگاهی روی آن کار کرده‌اند و یک چیز جامع و خوبی پدید آمده، تولید شده؛ خب این نقشه‌ی جامع باید در دانشگاه تحقق پیدا کند. چه کسی باید آن را تحقق بدهد؟ همین بدنه‌ی دانشگاهی کشورند دیگر؛ خود اساتیدند؛ اینها بایستی این نقشه‌ی جامع را بخوانند، ببینند، بدانند که چیست، چه خواسته شده در این نقشه‌ی جامع علمی و جلسات بحث برای عملیاتی کردن بین استادان و دانشجویان مقاطع تکمیلی بایستی برگزار بشود و رد پای آن در محیط‌های آموزش، در آموزش کشور و پژوهش کشور دیده بشود.

بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی / ۱۳۹۸/۰۷/۱۷

برخی از مسائل کشور در زمینه‌های اقتصادی ناشی از کمبودهای تحقیق علمی است؛ جوانهای ما باید وارد بشوند. امروز مثلاً فرض کنید در زمینه‌ی مسائل اقتصاد، مسئله‌ی تورم، مسئله‌ی کاهش قدرت پول ملی، مسئله‌ی اشتغال، مسئله‌ی مسکن، در زمینه‌ی مسائل اجتماعی، مسئله‌ی ازدواج، آسیب‌های اجتماعی، اعتیاد و غیره، همه‌ی این مسائل، مسائلی است که با دانش نخبگانی، با حرکت نخبگانی جوانهای ما میتواند راه‌های حل بسیار خوبی پیدا کند. اگر این کار شد آن وقت پرورش اندام علمی کشور یک پرورش مناسبی خواهد بود، یک تناسب اندامی پیدا میکند؛ یعنی کار علم این جور نمیشود که در یک بخش پیشرفت فوق‌العاده‌ای بکند، در یک بخش ضعیف و لاغر و ناتوان باشد؛ نه، یک تناسب اندام پیدا میکند که در نقشه‌ی علمی کشور این معنا رعایت شده. من باز هم تأکید میکنم روی مسئله‌ی نقشه‌ی علمی کشور که کار بسیار مهم و سند بسیار بارزشی است که انجام گرفته و دنبال آن باید بروند.

